

Sygnatura akt II Ca 476/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Izabella Stawicka
Sędziowie:	SO Jarosław Tyrpa (sprawozdawca) SR (del.) Anna Sikora - Ciba

Protokolant: starszy protokolant sądowy Agnieszka Zapalska

po rozpoznaniu w dniu 12 maja 2016 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. P. i W. P.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego dla Krakowa – Podgórze w Krakowie

z dnia 10 grudnia 2015 r., sygnatura akt I C 1866/15/P

uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi Rejonowemu dla Krakowa – Podgórze w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSR Anna Sikora - Ciba SSO Izabella Stawicka SSO Jarosław Tyrpa

Sygn. akt II Ca 476/16

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 12 maja 2016 roku.

Powodowie A. P. i W. P. wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej (...)Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz każdego z nich kwot po 40.000 zł z wraz odsetkami ustawowymi od dnia 9 maja 2014 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia w związku ze śmiercią ich siostry oraz zasądzenia na rzecz każdego z nich kosztów procesu.

Strona pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 grudnia 2015 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie oddalił powództwo oraz zasądził od każdego z powodów na rzecz strony pozwanej kwoty po 1 817 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Za bezsporne Sąd Rejonowy przyjął to, że w dniu (...) 2007 roku w miejscowości T. R. F., kierując samochodem osobowym przejechał leżącą w poprzek drogi M. T., która zmarła na skutek doznanych obrażeń. R. F. został uznany za winnego przyczynienia się do zaistnienia powyższego wypadku drogowego. Sprawca wyjechał bowiem z łuku drogi z prędkością 67 km/h, gdzie dopuszczalna prędkość wynosiła 50 km/h, podjął wprawdzie manewr obronny, ale nie zdążył podjąć próby hamowania.

Ponadto Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne.

M. T. była siostrą powodów. Założyła własną rodzinę i wyprowadziła się z K. w 1983 r. Natomiast powodowie mieszkali w K. wraz ze swoimi rodzinami. Dopóki żyła matka rodzeństwa, M. T. przyjeżdżała do K. co najmniej 2 razy w roku. Po śmierci matki rodzeństwo widywało się raz w roku, utrzymując ze sobą dość częsty kontakt telefoniczny. Powodowie bywają na grobie siostry raz w roku. M. T. pozostawiła czworo dzieci, w tym syna z którym mieszkała. Powyższe ustalenia poczynione zostały na podstawie zeznań świadków. Sąd Rejonowy pominął zeznania powodów, którzy nie stawili się na rozprawę i nie uznał za usprawiedliwionej ich nieobecności. Wskazał również, iż przesłuchanie powodów raczej nie zmieniłoby rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy przyjął, że wobec śmierci M. T. w styczniu 2007 roku w sprawie nie znajduje zastosowania art. 446 § 4 k.c., a podstawę dochodzonego przez powodów zadośćuczynienia stanowią art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Zaznaczył, że zadośćuczynienie z tytułu śmierci osoby bliskiej dochodzone na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. ograniczone jest do osób najbliższych zmarłemu. Za takie osoby Sąd Rejonowy uznał rodziców i dzieci oraz małżonków, pod warunkiem istnienia wspólnego pożycia. Wskazał również, że do kręgu osób najbliższych należy zaliczyć również osobę pozostającą ze zmarłym we wspólnym pożyciu, a także dalszych krewnych, o ile relacje między zmarłym a tymi osobami są faktycznie zbliżone do relacji rodzica i dziecka albo tworzą szczególną więź, wyrażającą się wspólnym zamieszkaniem, więzią emocjonalną i ekonomiczną. Ponieważ powodowie dwadzieścia cztery lata przed śmiercią siostry założyli własne rodziny w ocenie Sądu Rejonowego nie sposób uznać ich za osoby bliskie. O braku szczególnej więzi świadczyły wizyty, które miały miejsce raz w roku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 109 § 2 k.p.c.

W apelacji od powyższego wyroku powodowie A. P. i W. P. domagali się jego uchylecia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Wnieśli o rozpoznanie - na podstawie art. 380 k.p.c. - postanowienia zapadłego na rozprawie w dniu 10 grudnia 2015r. w przedmiocie oddalenia wniosku strony powodowej o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego psychologa oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z nagrania rozmowy z dnia 26 października 2015 r. z pracownikiem Biura (...) Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie na okoliczność ustalenia informacji przekazanej stronie przez pracowników w/w Biura o braku wezwania powodów na termin rozprawy wyznaczony na dzień 10 grudnia 2015r.

Zaskarżonemu wyrokowi powodowie zarzucili nierozpoznanie istoty sprawy poprzez oddalenie powództwa bez wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych zmierzających do rozstrzygnięcia sprawy, w tym oddalenie wniosków dowodowych strony powodowej, tj. dowodu z opinii biegłego psychologa oraz dowodu z przesłuchania stron, zmierzających do wykazania istnienia i rozmiaru krzywdy powodów po śmierci siostry oraz poprzez zaniechanie zbadania materialnej podstawy żądania z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że istnieje przesłanka materialnoprawna niwecząca roszczenie powodów w postaci braku możliwości przypisania ich do kręgu osób najbliższych i zaniechanie tym samym rozpoznania pozostałych okoliczności faktycznych. Ponadto skarżący zarzucili naruszenie art. 448 w zw. z art. 24 k.c. poprzez niewłaściwą wykładnię i przyjęcie, że powodowie nie należą do kręgu osób najbliższych zmarłej i

zasługują na rekompensatę szkody niematerialnej, polegającej na cierpieniach związanych z przerwaniem szczególnej więzi emocjonalnej łączącej ich z zmarłą siostrą.

Apelacja powodów zarzuca także naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału prowadzącego do uznania, że powodowie z uwagi na fakt, że założyli własne rodziny i nie prowadzili ze zmarłą wspólnego gospodarstwa domowego - nie tworzyli ze zmarłą bliskiej relacji emocjonalnej;

- art. 316 § 1 k.p.c. poprzez oparcie orzeczenia na domniemanych wynikach dowodu z przesłuchania powodów w sytuacji, gdy dowód ten został przez Sąd pominięty;

- art. 227 w zw. z 278 k.p.c. poprzez oddalenie dowodu z opinii biegłego psychologa, podczas gdy dowód ten zmierzał do wykazania okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy a wymagających wiadomości specjalnych;

- art. 217 § 1 w zw. z art. 149 § 2 w zw. z 299 w zw. z art. 150 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania strony powodowej mimo tego, że powodom nie zostało doręczone wezwanie na rozprawę do obowiązkowego stawiennictwa celem przesłuchania ich w charakterze strony; przy czym przeprowadzenie dowodu z przesłuchania powodów w charakterze strony było konieczne z uwagi na charakter zgłoszonego przez roszczenia oraz niewyjaśnienie między stronami okoliczności spornych - przez co stronie powodowej uniemożliwiono obronę swoich praw;

- art. 214 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie stwierdzenia nieprawidłowości w doręczeniu wezwania oraz odroczenia rozprawy, w sytuacji braku wezwania powodów na termin posiedzenia, na którym miał zostać przeprowadzony dowód z ich udziałem.

Na rozprawie apelacyjnej powodowie zarzucili, że wskutek pominięcia dowodu z ich przesłuchania doszło do nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji z powodu pozbawienia powodów możliwości obrony praw.

Strona pozwana (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

1. W pierwszej kolejności wymaga rozważenia podniesiony na rozprawie apelacyjnej zarzut nieważności postępowania, wskutek pozbawienia skarżących możliwości obrony, co skarżący wywodzili z faktu pominięcia dowodu z ich przesłuchania, pomimo, że nie zostali oni wezwani na rozprawę, na której dowód tej miał zostać przeprowadzony.

Zgodnie z art. 379 pkt 5 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi m. in. jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw. W orzecznictwie przyjmuje się (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego z 10 maja 1974 r., II CR 155/74, OSPiKA 1975, nr 3, poz. 66), że pozbawienie możliwości obrony swych praw przez stronę polega na tym, że strona na skutek wadliwości procesowych sądu lub strony przeciwnej nie mogła brać i nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem w danej instancji wyroku. Zarzut nieważności postępowania z przyczyny przewidzianej w art. 379 pkt 5 k.p.c. należy jednak oceniać w okolicznościach konkretnej sprawy. Niewątpliwie jednak chodzi tu o takie uchybienia procesowe popełnione przez sąd, które w praktyce uniemożliwiały stronie podjęcie stosownej obrony przed wydaniem rozstrzygnięcia (uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2009, I PK 19/09, Lex 519171; wyrok Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2002, V CKN 1057/00, Lex 55517). Przy analizie czy doszło do pozbawienia strony możliwości działania należy jednak najpierw rozważyć, czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, a w drugiej kolejności trzeba sprawdzić, czy uchybienie to wypłynęło na możliwość obrony strony w procesie, w końcu należy zbadać, czy pomimo realizacji tych przesłanek strona mogła bronić swych praw.

Zgodzić się należy z zarzutami apelacji, że Sąd Rejonowy nie był uprawniony do pominięcia dowodu z przesłuchania powodów. Jak bowiem wykazuje lektura akt, powodowie nigdy nie zostali wezwani na rozprawę w celu przesłuchania

ich w charakterze strony. Wymogu tego nie spełnia wydanie przez Przewodniczącego zarządzenia w dniu 14 października 2015 roku (k. 131), w którym zobowiązał on pełnomocników stron do poinformowania mocodawców o celu posiedzenia i skutkach ich niestawiennictwa. Zgodnie bowiem z art. 149 § 2 k.p.c. o posiedzeniach jawnych zawiadamia się strony i osoby zainteresowane przez wezwanie lub ogłoszenie podczas posiedzenia. Stronie nieobecnej na posiedzeniu jawnym należy zawsze doręczyć wezwanie na następne posiedzenie. Wezwanie powinno być doręczone co najmniej na tydzień przed posiedzeniem. W wypadkach pilnych termin ten może być skrócony do trzech dni. W świetle art. 150 k.p.c. w wezwaniu na posiedzenie oznacza się: imię, nazwisko i miejsce zamieszkania wezwanego, sąd oraz miejsce i czas posiedzenia, strony i przedmiot sprawy, cel posiedzenia i skutki niestawiennictwa.

Aby pominąć dowód z przesłuchania powodów Sąd Rejonowy w pierwszej kolejności winien był skierować do nich (a nie ich pełnomocników) wezwanie na rozprawę z oznaczeniem skutków niestawiennictwa, czego jednak nie uczynił. W aktach sprawy brak jest zarówno zarządzenia jak i dowodów doręczenia dla powodów wezwania w celu przesłuchania ich w charakterze strony pod rygorem pominięcia dowodu. Analiza akt sprawy, z których wynika niewątpliwy brak bezpośredniego wezwania powodów do osobistego stawiennictwa pod rygorem pominięcia dowodów z przesłuchania, czyniła zbędnym przeprowadzenie przez Sąd Okręgowy wnioskowanego w apelacji dowodu z nagrania rozmowy z dnia 26 października 2015 r. z pracownikiem Biura (...) Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie (art. 227 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.).

Powyższe nie oznacza jednak, że powodowie zostali pozbawieni możliwości obrony swoich praw przed Sądem pierwszej instancji i że doszło do nieważności postępowania. Powodowie bowiem byli w toku tego postępowania reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika, który został zawiadomiony o terminie rozprawy i był na niej obecny, zgłaszając skuteczne zastrzeżenie do protokołu rozprawy, wobec pominięcia przez Sąd Rejonowy dowodu z przesłuchania powodów (art. 162 k.p.c.). Uchybienie Sądu Rejonowego ma wpływ na wynik sprawy, o czym mowa niżej, jednakże nie skutkuje stwierdzeniem nieważności postępowania.

2. Przechodząc do oceny pozostałych zarzutów apelacji przypomnieć należy, że w piśmiennictwie i judykaturze jeszcze na gruncie art. 166 k.z. a obecnie na gruncie art. 446 § 3 i 4 k.c. pojęcie „najbliższy członek rodziny” ujmowane jest stosunkowo szeroko i obejmuje nie tylko rodziców i dzieci, ale i inne osoby spokrewnione ze zmarłym np. rodzeństwo. O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa wynikająca w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czy ewentualnie z powinowactwa np. wnuczka zmarłego, będąca dzieckiem pozamałżeńskim wychowywana przez babkę, pomimo że matka żyła i była zdolna do alimentacji córki (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1970 r., II CR 313/70, OSN 1971, nr 3, poz. 56). Aby więc ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 1938 r., II C 3142/37, Zb. Orz 1939, poz. 100 i z dnia 10 grudnia 1969 r., III PRN 77/69, OSN 1970, nr 9, poz. 160).

W wypadku – jak w niniejszej sprawie - śmierci osoby najbliższej w następstwie deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 roku, podstawą żądania zadośćuczynienia jest art. 448 k.c., z którego wynika, iż roszczenie o zasądzenie zadośćuczynienia przysługuje każdemu, czyje dobro osobiste zostało naruszone. W tej sytuacji kluczowe znaczenie dla wskazania osób uprawnionych do dochodzenia zadośćuczynienia na tej podstawie prawnej ma określenie naruszonego dobra osobistego i rozstrzygnięcie, czy niezbędnym jego składnikiem jest istnienie formalnych więzów rodzinnych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych dobro osobiste podlegające ochronie, którego naruszenie uzasadnia żądanie zapłaty zadośćuczynienia w razie śmierci osoby bliskiej, ujmowane jest jako więź rodzinna (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10), więź rodzinna, której zerwanie powoduje ból, cierpienie i rodzi poczucie krzywdy (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11), prawo do życia w rodzinie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11), prawo do życia rodzinnego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09), więź emocjonalna łącząca osoby bliskie (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10). W orzeczeniach tych konsekwentnie

przyjmowano, że o zadośćuczynienie może występować osoba najbliższa zmarłego, jeżeli ze zmarłym łączyły ją więzi rodzinne i emocjonalne.

3. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że do kręgu osób najbliższych należy zaliczyć dalszych krewnych (rodzeństwo), o ile relację pomiędzy zmarłym a tymi osobami są faktycznie zbliżone do relacji rodzica z dzieckiem albo tworzą szczególną więź, która wynika ze wspólnego zamieszkania i jest, oprócz więzi emocjonalnej, także więzią ekonomiczną. Stanowisko to odbiega od zaprezentowanego powyżej orzecznictwa, gdzie obok więzów pokrewieństwa, wskazuje się na pozytywną i silną więź emocjonalną, jaka istniała pomiędzy osobą zmarłą a dochodzącym zadośćuczynienia wynikłego z faktu tej śmierci.

Taka właśnie więź - w świetle przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy dowodu zeznań świadków D. N., B. N. i A. J. - zachodziła pomiędzy powodami a ich zmarłą siostrą. Sąd Rejonowy pominął przy tym w swoich ustaleniach istotne okoliczności wynikające z zeznań tych świadków, ograniczając swoje ustalenia wyłącznie do zapisów pisemnego protokołu. Sąd Okręgowy - w oparciu o zapis protokołu sporządzonego za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk - na podstawie zeznań wymienionych świadków uzupełnił ustalenia Sądu Rejonowego o następujące fakty:

Zmarła była jedyną siostrą powodów i od dziecka chorowała na epilepsję. Powodowie, jako starsi bracia, jeszcze w okresie dzieciństwa z uwagi na epilepsję w sposób szczególnie opiekowali się siostrą, świadczyli jej pomoc, chronili przed zagrożeniami i udzielali wsparcia. Pomimo, że później każde z rodzeństwa założyło własną rodzinę, a siostra wyprowadziła się do miejscowości odległej o ok. 300 km od miejsca zamieszkania powodów, kontakty pomiędzy rodzeństwem nie osłabły i przybrały wyraz bardzo częstych (niemal codziennych) rozmów telefonicznych, w czasie których rodzeństwo wzajemnie się zwierzało ze swoich życiowych problemów. Wiadomość o śmierci siostry była dla obu powodów szokiem i nie byli oni w stanie pogodzić się ze stratą. Dla złagodzenia swojego cierpienia powodowie przyjmowali środki uspakajające.

4. W ocenie Sądu Okręgowego poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia, w uzupełnieniu z ustaleniami Sądu Okręgowego, pozwalają na stwierdzenie, że powodów ze zmarłą siostrą łączyła szczególnie mocna więź, uprawniająca do stwierdzenia, że należą oni do grona osób uprawnionych do domagania się zadośćuczynienia za jej śmierć na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.

Ta szczególnie żywa więź pomiędzy rodzeństwem nie wynikała wyłącznie z więzów krwi ale także ze szczególnej relacji, mającej jeszcze źródło w okresie dziecięcym, gdzie powodowie jako starsi bracia otaczali młodszą siostrę szczególną ochroną z uwagi na chorobę, na którą cierpiała. Zeznania świadków w sposób niewątpliwy wykazały, że szczególna więź pomiędzy powodami a siostrą istniała również po tym, jak każde z nich założyło własne rodziny i trwała aż do chwili tragicznej śmierci siostry. Należy mieć na względzie, że zrozumiała z przyczyn odległości zamieszkania mniejsza częstotliwość wzajemnych odwiedzin, została zastąpiona kontaktem telefonicznym, w czasie którego rodzeństwo zwierzało się z wzajemnych problemów życiowych. W ocenie Sądu Okręgowego osoby utrzymujące ze sobą latami niemal codzienny kontakt telefoniczny musi łączyć szczególnie silna i pozytywna relacja. Zazwyczaj bowiem więzi ludzkie ulegają osłabieniu w przypadku niemożności osobistego kontaktu. W przypadku powodów i ich zmarłej siostry takie osłabienie nie miało miejsca, zaś niemal codzienny kontakt telefoniczny świadczy o żywych i wciąż silnych więzach, czego dowodzą zeznania świadków.

W ocenie Sądu Okręgowego nagła śmierć siostry spowodowała przerwanie tych więzów, spowodowała u powodów ból, poczucie straty i zrodziła poczucie krzywdy, która podlega naprawieniu na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11).

5. Niemożność podzielenia poglądu Sądu Rejonowego o braku podstaw do zaliczenia powodów do grona osób uprawnionych do domagania się zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej, ma istotne konsekwencje dla rozpoznania niniejszej sprawy, bowiem stanowi o nierozpoznaniu przez ten Sąd istoty sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przez nierozpoznanie istoty sprawy należy przede wszystkim rozumieć niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O sytuacji takiej można mówić, jeżeli

np. sąd nie wniknął w całokształt okoliczności sprawy, ponieważ pozostając w mylnym przekonaniu ograniczył się do zbadania jedynie kwestii legitymacji procesowej jednej ze stron lub kwestii przedawnienia, wskutek czego przedwcześnie oddalił powództwo albo jeżeli zaniechał zbadania merytorycznych zarzutów pozwanego, związanych z ewentualną wierzytelnością wzajemną, przysługującą pozwanemu wobec powoda. Innym przykładem nierozpoznania istoty sprawy jest niedokonanie przez sąd pierwszej instancji w sprawie o ustanowienie służebności drogi koniecznej ustaleń dotyczących wysokości wynagrodzenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, nie publ., z dnia 21 października 2005 r., III CK 161/05, nie publ., z dnia 20 lipca 2006 r., V CSK 140/06, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2008 r., II PK 291/07, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, nie publ., z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, nie publ., z dnia 6 września 2011 r., I UK 70/11, nie publ. i z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 274/11, nie publ. oraz postanowienia z dnia 15 lipca 1998 r., II CKN 838/97, nie publ., z dnia 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, Nr 1, poz. 22, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ. i z dnia 5 grudnia 2012 r., I CZ 168/12, OSNC 2013, Nr 5, poz. 68).

W nowszym orzecznictwie przyjmuje się również, że nierozpoznanie istoty sprawy zachodzi również w sytuacji, gdy sąd drugiej instancji dokonał odmiennej niż sąd pierwszej instancji oceny zasady odpowiedzialności strony pozwanej, wskutek czego zachodzi konieczność poczynienia po raz pierwszy ustaleń co do rodzaju i rozmiaru szkody. W takim wypadku nie chodzi tylko o zmianę podstawy prawnej podjętego rozstrzygnięcia, lecz o dokonanie nowych ustaleń faktycznych i respektowanie, zagwarantowanego w art. 176 ust. 1 Konstytucji RP, prawa do co najmniej dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Istotne jest to, że sąd pierwszej instancji - ze względu na przyjętą koncepcję rozstrzygnięcia - w ogóle nie czynił ustaleń co do rodzaju i wysokości szkody. W takiej sytuacji bowiem poczynienie odnośnych ustaleń po raz pierwszy w postępowaniu przed sądem drugiej instancji byłoby równoznaczne z pozbawieniem stron prawa do dwuinstancyjnego postępowania sądowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2014 roku, I CZ 32/14, Lex nr 1521231). Taka właśnie sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie.

6. Sąd Rejonowy, przyjmując brak legitymacji po stronie powodów, zaniechał poczynienia jakichkolwiek ustaleń w przedmiocie rodzaju i wysokości krzywdy.

Biorąc powyższe pod rozwagę orzeczono jak w sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i art. 108 § 2 k.p.c.

7. Rolą Sądu Rejonowego, ponownie rozpoznającego niniejszą sprawę, będzie przeprowadzenie zaoferowanych przez powodów dowodów, w tym także dowodu z ich przesłuchania, a następnie poczynienie na ich podstawie ustaleń co do rodzaju i zakresu krzywdy powodów oraz okoliczności mogących mieć wpływ na jej wysokość, a następnie dokonanie oceny w jakim zakresie żądanie pozwu jest usprawiedliwione.

Przeprowadzając dowód z przesłuchania stron Sąd Rejonowy winien mieć na względzie konieczność bezpośredniego wezwania stron do osobistego stawiennictwa z oznaczeniem stosownego rygoru w razie nieusprawiedliwionego niestawiennictwa (art. 150 k.p.c.).

--	--

--	--

--	--